

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO KLASA V

Ocena celująca:

Uczeń opanował pełny zakres wiadomości określanych programem nauczania dla klasy V.

• Uczeń twórczo i samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania • proponuje oryginalne rozwiązania • wypowiedzi ustne i pisemne ucznia są bezbłędne oraz cechują się dojrzałością myślenia • uczeń nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości • bierze udział w konkursach szkolnych, międzyszkolnych, itp. i osiąga w nich sukcesy • podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach (np. udział w akademiach, inscenizacje teatralne, itp.).

Ocena bardzo dobra:

Kształcenie literackie i językowe:

• wypowiedzi ustne i pisemne ucznia są poprawne pod względem stylistyczno-językowym ortograficznym, merytorycznym i logicznym • potrafi posługiwać się poznanymi w klasie V formami wypowiedzi • podejmuje próby charakterystyki postaci na odpowiednich przykładach • samodzielnie sporządza notatki z czytanych lektur • bezbłędnie układa plan odtwórczy lektury, plan kompozycyjny własnej wypowiedzi • wykazuje się bardzo dobrą znajomością przeczytanego tekstu, włącza się w jego analizę, a także w ocenę postępowania i poglądów bohaterów • pisze opowiadanie twórcze z elementami dialogu • potrafi porównać cechy gatunkowe bajki i baśni, legendy i mitu • analizuje utwór liryczny • włącza w wypowiedź utarte związki frazeologiczne, wyrażenia metaforyczne i porównania • tworzy własne przykłady środków stylistycznych, rozumie ich rolę w wypowiedzi • dostrzega wyrażenia i zwroty typowe wyłącznie dla języka potocznego • umie nadać własnej wypowiedzi charakter półoficjalny i oficjalny • potrafi samodzielnie zbudować wypowiedź bogatą pod względem leksykalnym i gramatycznym

(różnorodność słowotwórcza i składniowa stosowanych środków) • samodzielnie redaguje opowiadanie, zachowując chronologiczny i logiczny układ wydarzeń; wprowadza elementy dialogu i opisu, stosuje poprawną interpunkcję w dialogu i budowanych zdaniach pojedynczych i złożonych • biegle posługuje się „Słownikiem ortograficznym”, „Słownikiem wyrazów bliskoznacznych”, „Słownikiem języka polskiego” • uczeń zna i stosuje w praktyce zasady poprawnej pisowni.

Fleksja, składnia, fonetyka:

- wskazuje różnice między formą osobową i nieosobową czasownika, między czasownikiem dokonany i niedokonany • określa znaczenie trybów czasownika
- odmienia czasownik w trybie rozkazującym i przypuszczającym • zna zasady pisowni części „by” z czasownikami • w odmianie rzeczownika przez przypadki wyróżnia temat oboczny, oboczności • określa rolę przyimków w zdaniu • wskazuje podobieństwa i różnice między przymiotnikiem i przysłówkiem • podaje poprawne formy liczebników • klasyfikuje rodzaje wypowiedzi, podaje ich przykłady • wyróżnia w zdaniu zespoły składniowe • nazywa części zdania • układa zdania pojedyncze rozwinięte według podanego wykresu
- przeprowadza klasyfikacje zdań złożonych • buduje zdania współrzędnie i podrzędnie złożone, stosując właściwe spójniki • samodzielnie dokonuje, słowotwórczych przekształceń leksykalnych (zdrobnienia, zgrubienia, spieszczenia, czasowniki dokonane i niedokonane; tryb, czas, stopnie przymiotnika i przysłówka) • wskazuje różnice między samogłoską i spółgłoską • omawia zależność brzmienia głoski od ruchów i pozycji narządów mowy • podaje zasady akcentowania wyrazów w języku polskim .

Ocena dobra:

Kształcenie literackie i językowe:

- uczeń czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania • jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowo-stylistyczne, logiczne i ortograficzne • podejmuje próby wypowiedziania się w różnych formach (np. opowiadanie twórcze, opis postaci z elementami charakterystyki) • poprawnie sporządza plan ramowy i szczegółowy lektury • rozróżnia znaczenie podstawowe i przenośne wyrażen
- próbuje budować wyrażenia o znaczeniu przenośnym • wskazuje środki leksykalne w utworze literackim, które występują w języku potocznym, podaje ich odpowiedniki

znaczeniowe z języka potocznego • różnicuje wypowiedź w zależności od adresata • buduje dialog przystający do określonej sytuacji, stosuje poprawny ortograficznie zapis daty i miejsca oraz wielkiej litery (rzeczowniki pospolite i zaimki - wyrażenia szacunku) • wprowadza do opowiadania różnorodne środki leksykalne sygnalizujące następstwo zdarzeń • posługuje się wypowiedzeniem wykrzyknikowym w wypowiedzi pisanej • układa dialog przystający do wskazanej sytuacji z opowiadania • nazywa cechy gatunkowe mitu, legendy, bajki, noweli (podaje przykłady); • uzasadnia pisownię wyrazów objaśnionych na lekcji, odwołując się do słownika i poznanych reguł.

Fleksja, składnia fonetyka:

- uczeń stosuje właściwą wymowę i poprawny zapis
- tworzy poprawne formy gramatyczne wyrazów
- określa formę gramatyczną czasowników
- stosuje w zdaniu czasownik w formie osobowej i nieosobowej
- tworzy czasownik dokonany od niedokonanego,
- poprawnie odmienia czasowniki typu: *umiem, rozumiem, idę*
- omawia budowę form trybu rozkazującego i przypuszczającego
- wyjaśnia różnicę w odmianie podanych rzeczowników, wyodrębnia temat i końcówkę
- w zdaniu wskazuje przymyki i wyrażenia przymikowe
- tworzy przysłówki od przymiotników, stosuje je w zdaniach
- określa formę gramatyczną przymiotnika z rzeczownikiem
- zastępuje słowem liczebniki podane cyfrą i odwrotnie
- stosuje w zdaniu liczebnik w odpowiednim przypadku
- przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie
- samodzielnie buduje zdania pojedyncze rozwinięte oraz proste zdania złożone poprawne pod względem logicznym i gramatycznym
- robi wykres zdania pojedynczego rozwiniętego na łatwych przykładach
- przekształca zdanie pojedyncze na złożone i odwrotnie
- układa zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie
- określa cechy głoski
- rozpoznaje wyrazy bezakcentowe
- poprawnie akcentuje wyrazy.

Ocena dostateczna:

Kształcenie literackie i językowe:

- w wypowiedziach ustnych i pisemnych uczeń na ogół przestrzega zasad poprawnościowych w zakresie budowy zdań, precyzyjnego stosowania poznanego słownictwa i ortografii
- w miarę samodzielnie wypowiada się w szkolnych formach pisemnych (opowiadanie odtwórcze, z dialogiem, opis przedmiotu i postaci, sprawozdanie, list, zaproszenie)
- opanował technikę poprawnego czytania i doskonalił ją pod względem dykcji, intonacji, akcentowania
- umie

wymienić elementy świata przedstawionego (miejsce i czas akcji, bohaterów, wydarzenia)

- odróżnia zdarzenia, postacie fantastyczne od realistycznych
- dostrzega różnice między językiem potocznym a literackim
- tworzy poprawne związki wyrazowe w zakresie czynnego zasobu słów
- nawiązuje kontakt z rówieśnikiem i dorosłym (powitanie, przedstawienie, pożegnanie, list)
- zachowuje chronologię wydarzeń w ustnym opowiadaniu odtwórczym i twórczym opartym o przygotowany plan
- wyznacza granicę zdania - pauzą w języku mówionym i kropką w pisany, w utworze lirycznym wskazuje epitety, przerośnię, porównania.

Fleksja, składnia, fonetyka:

- uczeń stosuje w wypowiedzi poprawne formy gramatyczne wyrazów: rzeczowników, czasowników, przymiotników i liczebników używanych w ramach ćwiczeń lekcyjnych (przypadek, liczba, rodzaj, stopień i czas czasownika)
- tworzy bezokoliczniki od czasowników w formie bezosobowej i odwrotnie
- rozróżnia czasowniki dokonane i niedokonane
- odmienia czasownik we wszystkich trybach (prostsze przykłady)
- nazywa przypadki i pytania, na które odpowiadają
- odmienia przez przypadki rzeczownik w prostej odmianie
- rozpoznaje rzeczownik w roli podmiotu i określenia rzeczownika
- odróżnia przymimek
- rozpoznaje czasownik w roli orzeczenia i określenia czasownika, przymiotnik
- odmienia, przymiotnik przez przypadki
- łączy przymiotnik z rzeczownikiem, odmienia je, określa przypadek, liczbę i rodzaj
- rozpoznaje w zdaniu liczebnik
- rozróżnia zdanie i równoważnik zdania, podaje przykłady typów zdań, łączy w zespoły składniowe wyrazy tworzące zdanie
- wpisuje zdanie w podany wykres
- podane zdania dzieli na pojedyncze i złożone
- z podanych zdań pojedynczych tworzy zdanie złożone
- wzbogaca treść zdania pojedynczego, wprowadzając różnorodne określenia
- dostrzega różnice między językiem potocznym a literackim
- dzieli wyraz na głoski
- odróżnia samogłoski od spółgłosek
- rozróżnia rodzaje głosek
- dzieli wyraz na sylaby
- poprawnie akcentuje wyrazy na 2 sylabie od końca.

Ocena dopuszczająca:

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności.

Kształcenie literackie i językowe:

- technika cichego i głośnego czytania pozwala uczniowi na zrozumienie tekstu
- względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez ucznia analizowanego zagadnienia
- błędy językowo-stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełniane w wypowiedziach nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki włożył w ich napisanie
- stopień opanowanych przez niego wiadomości pozwala na wykonywanie zadań typowych, o niewielkim zakresie trudności, samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela.

Fleksja, składnia, fonetyka:

- uczeń rozróżnia części mowy
- wskazuje podmiot, orzeczenie i określenia
- odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy, tryby
- odróżnia zdanie od równoważnika zdania, zdanie pojedyncze od złożonego
- wyróżnia głoski, litery i sylaby w podanym wyrazie
- poprawnie pisze wyrazy poznane na lekcjach ortografii (65% - 50%) oraz zna podstawowe zasady ortograficzne
- określa przeznaczenie podstawowych słowników (ortograficznego, języka polskiego).

Ocena niedostateczna:

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiedzy i umiejętności objętych podstawą programową.

- nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z fleksji, składni, słownictwa, ortografii w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi oraz elementarnych wiadomości z zakresu budowy i analizy utworu literackiego, przewidzianych podstawą programową w klasie V
- nie opanował techniki głośnego i cichego czytania nawet w stopniu dopuszczającym
- jego wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.